

eman ta zabal zazu

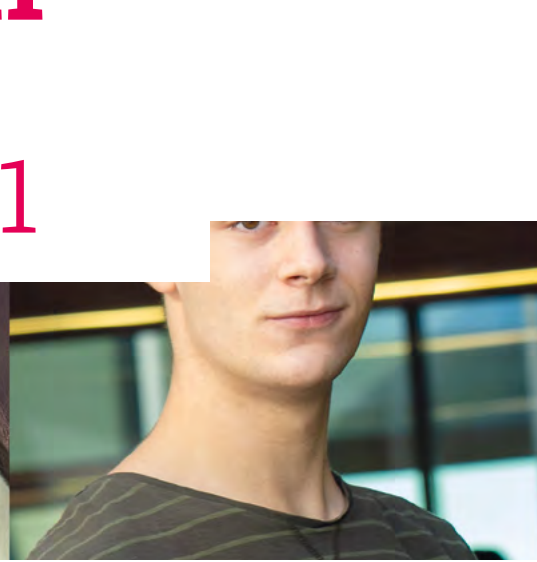
Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

Latina II

USE 2021

www.ehu.eus

LATINA

LATÍN

Ez ahaztu azterketako orrialde guztietan kodea jartzea.

- Proba idatzi honek 2 multzo ditu (A eta B): **biak** egin behar dituzu.
- A multzoan 2 ariketa daude (A.1 eta A.2): haietako **1 bakarrik** egin behar duzu.
- B multzoan 3 galdera nagusi daude, eta haietako bakoitzak zenbait aukera ematen ditu: **3 galderei** erantzun behar diezu, baina haietako **bakoitzean aukera bakar 1** hartu behar duzu.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek **gramatika-eranskin bat** izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulak, eta abar). **Zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela eranskina hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela. Bestalde, nahi duenak **bi hiztegi** erabil ditzake batera: bat latina-gaztelania eta beste bat latina-euskara.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

- Esta prueba escrita tiene dos bloques (A y B): debes hacer **los dos**.
- En el bloque A hay 2 ejercicios (A.1 y A.2): debes hacer **solo 1** de ellos.
- En el bloque B hay 3 preguntas principales y cada una de ellas ofrece diversas opciones: debes responder a **las 3 preguntas**, pero **dentro de cada una de ellas debes responder solo a 1 opción**.

NOTA: Algunos diccionarios de latín adjuntan un **anexo gramatical** (cuadros de declinaciones y verbos, etc.). **Se permitirá su uso** junto con el diccionario, ya sea que dicho anexo esté en las propias páginas de este o se trate de un cuadernillo independiente. Por otra parte, se permitirá el uso simultáneo de **dos diccionarios**: uno latino-español y otro latín-euskara.

LATINA

LATÍN

A MULTZOA: Itzulpena eta hari buruzko galderak

Multzo honek bi aukera ditu (A.1 eta A.2), eta bakoitzak 7 puntu balio du: haietako **bakar bat** aukeratu behar duzu.

A.1

1. galdera: Itzul ezazu testu hau (hiztegia erabiliz):
5 puntu

Hamargarren legioko soldaduak arriskuan daude, eta inork ezin die lagundu; hori ikusita, Zesarrek, haien aurrean jarrita, aholku batzuk eman dizkie. Horri esker, soldaduek sendoago egingo diote aurre egoerari.

Caesar, cum vidit nullum subsidium esse decimae legionis, in primam aciem processit et, centurionibus nominatim appellatis, manipulos laxare¹ iussit. Eius adventus spem intulit² militibus et sic hostium impetum paulum tardavit. (Caes., Gall., II, 25).

Oharrak

1) *manipulos laxare*: 'lerroak zabaltzea', soldaduen artean tarte handiagoa uztea.

2) *intulit. infero, inferre, intuli, inlatum* aditzarena.

2. galdera: Egin ezazu Caesar ... *processit* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz.
1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *appellatis* eta *iussit* hitzen analisi morfologikoa.
1 puntu

A.2

1. galdera: Itzul ezazu ondoko testua (hiztegia erabiliz):
5 puntu

LATINA

LATÍN

Sute handi bat izan zen Erroman, Neronen garaian: ez zuen berak sortu, baina hura ikusten ari zen bitartean Troiako suteari buruzko poesia bat egin zuen.

Nerone imperante, terribile incendium magnam urbis partem absumpsit¹. Nero, cum urbem ardentem prospiceret, pulchritudine flammarum delectatus, carmen² fecit de Troiae incendio. Sed tyrannus ille insanus, etsi³ populum contemnebat, tamen ipse non incendit urbem. (Ørberg, II, 19).

Oharrak

- 1) *absumpsit*: *absumo*, -ere, -sumpsi, -sumptum aditzarena.
- 2) *carmen*: *carmen*, -inis, izen neutroa da (3. deklinabidekoa); hemen, akusatibo singularrean dago.
- 3) *etsi*: konjuntzio kontzesiboa, 'nahiz eta'.

2. galdera: Egin ezazu *Nero, cum urbem ... incendio* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz.
1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *ardentem* eta *prospiceret* hitzen analisi morfologikoa.
1 puntu

B MULTZOA: Galdera teorikoak

Multzo honek 3 galdera nagusi ditu, eta bakoitzak puntu bat balio du; galdera nagusi bakoitzaren barruan zenbait aukera daude: aukera horietako bati bakarrik erantzun behar diozu kasu bakoitzean.

1. galdera (aukeratu 1 bakarrik):

a) Adierazi zein diren latinezko *pedem* eta *ferrum* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?

b) Adierazi zein diren latinezko *populum* eta *strictum* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?

c) Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *speculum* eta *regina* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.

d) Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *crucem* eta *gratiam* hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.

2. galdera (aukeratu 1 bakarrik):

a) Poesia lirikoa: Katulo, Horazio, Ovidio.

b) Prosa klasikoa: Zizeron.

3. galdera (aukeratu 1 bakarrik):

a) Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

Cessante ratione legis, cessat lex
Ad augusta per angusta
Corruptio optimi pessima
Excusatio non petita, accusatio manifesta

b) Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

Consuetudo pro lege servatur
Timeo Danaos et dona ferentes
Ante meridiem (a.m.) / Post meridiem (p.m.)

Confer (cf., cfr.)

c) Zer iruditu zaizu Plautoren *Miles gloriosus* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, obra irakurri duzula frogatzeko.

2021

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

A multzoa

- 1. galdera:** Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
  - Gehienez, 5 puntu.
  - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latinezko gramatikaren ezagutza.
- 2. galdera:** Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia, bai esaldi horretako elementu bakoitza.
- 3. galdera:** Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda galdera hitzak testuinguru horretan duen balioari dagokiola (adibidez, zer den «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuingurua kontuan hartu gabe).

B multzoa

- 1. galdera:** Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latinaren lexikoak gaztelaniara edo euskarara igarotzean izan duen eboluzioa.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare-hitzen artean bereiztea (gaztelaniaren kasuan) eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena (bi kasuetan).
- 2. galdera:** Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Galderan aipatzen den literatura-generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu; batez ere, autore horien literatura-genero horretako obrei buruz jardun behar du.
- 3. galdera:**
  - **a edo b aukera:** Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldi eta esaerak:
    - Gehienez, puntu 1.
    - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.
  - **c aukera:** Obra latindar baten irakurketa:
    - Gehienez, puntu 1.
    - Galderaren helburu bakarra da jakitea ea ikasleak eskatu zaion obra irakurri duen; horretarako, behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.

OHARRA: Latin hiztegi batzuek gramatika-eranskin bat izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulak, etab.). Ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bakarra izatea aipatutako eranskin horien erabilerari buruz: **zilegi** izango da erabiltzea, hiztegiarekin batera, dela eranskina hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela.